

Heiko Roelfsema (1955) studeerde biologie-genetica in Groningen, en was jarenlang betrokken bij klinisch geneesmiddelenonderzoek bij patiënten met neurologische en psychiatrische ziekten. Sinds 1998 begeleidde hij als coach/therapeut in een eigen praktijk mensen met levensvraagstukken. Ook geeft hij ruim 15 jaar in het hele land cursussen neuro- en biofilosofie. Op verzoek van de BEGO richtte hij, als kleinzoon van een Hell Ships-slachtoffer, in 2012 de Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten in Zuidoost-Azië 1942-1945 (SHSJZ) op. Als voorzitter stelt hij zich drie doelen: de organisatie van een jaarlijkse herdenking op Bronbeek, de geschiedenis van de Hell Ships in breedste zin bekendheid geven, en de persoonlijke verhalen van overlevenden én hun nabestaanden door (laten) vertellen.

Samenvatting

De geschiedenis van de 182 *Hell Ships* die meer dan 150.000 Japanse krijgsgevangenen en romusha's onder mensonterende omstandigheden transporteerden, is nog steeds bij het algemene publiek en zeker bij de jeugd onbekend. Dat moet veranderen nu onze vaderlandse geschiedenis in Zuidoost-Azië wordt herzien en opnieuw verteld. Daarbij zoeken we naar nieuwe, moderne vormen van kennisoverdracht die niet alleen de brede achtergronden in Nederlands-Indië schetsen maar vooral ook de persoonlijke verhalen voor nabestaanden en geïnteresseerden toegankelijk maken. In een op elkaar afgestemd lespakket voor middelbare scholen, een tentoonstelling, een stripboek en een website waar zoveel mogelijk Nederlandse getransporteerde krijgsgevangenen met hun naam en verhaal zijn terug te vinden, willen wij die grijze vlek in onze kennis invullen.

Dagvoorzitter George van Hoogeveen was beroepsofficier bij de Koninklijke Landmacht en is vanwege zijn inzet in de oorlog in het voormalige Joegoslavië ook veteraan. Hij is op vijftienjarige leeftijd vanuit Indonesië naar Nederland teruggekeerd, en heeft de Bersiaperiode bewust meegemaakt. Op latere leeftijd begon hij zich bezig te houden met zijn Nederlands-Indische roots en de geschiedenis van het KNIL. Zijn grootvader heeft van 1890 tot 1924 als militair in dit leger op vele posten in de archipel gediend.

Graag attenderen wij u op de komende Themazondagen:
 23 januari 2022 : Op zoek naar mijn Indische/Molukse identiteit
 20 februari 2022 : Indonesische studenten in Nederland, toen en nu
 20 maart 2022 : Surinaamse Javanen

Themazondag KRIJGSGEVANGENEN IN JAPAN

21 november 2021

- 10.00 – 11.00 Ontvangst met koffie of thee en spekkook
- 11.00 – 11.05 Opening door dagvoorzitter George van Hoogeveen
- 11.05 – 11.35 Kees Maaswinkel: *Sink 'Em All!*
- 11.35 – 12.05 André Schram: *Het verhaal van Johan. Drie jaar in Japan maar niet vrijwillig*
- 12.05 – 14.00 pauze met Indisch lunchbuffet
- 14.00 – 14.30 Michiel Schwartzenberg: *Retour Japan*
- 14.30 – 15.00 Heiko Roelfsema: *Hoe vertel je de onbekende Hell Ships-geschiedenis door? Zoektocht naar moderne vormen van educatie*
- 15.00 Afsluiting door dagvoorzitter George van Hoogeveen

De Themazondagen worden georganiseerd door een samenwerkingsverband van de stichtingen Klein Bronbeek, Indisch Erfgoed en Kumpulan, en Museum Bronbeek.

Actuele informatie op de websites van [Reünie- en Congrescentrum Kumpulan](#) en de [Stichting Indisch Erfgoed](#).

Krijgsgevangenen in Japan

Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren Nederlandse-Indische militairen en mariniers in Japanse kampen geïnterneerd, maar ook Amerikaanse, Britse, en Brits-Indische en Australische militairen. In totaal ongeveer 89.000. Over hen en hun familieleden gaat deze Themazondag en ook hoe Nederlandse en Japanse nazaten met hun gemeenschappelijk geschiedenis omgaan.

Kees Maaswinkel studeerde aan de Nederlandse Film Academie en deed een vervolgopleiding bij de National Canadian Film Board in Montreal. Na vijf jaar in Hilversum te hebben gewerkt aan diverse documentaires, onder meer voor de UNHCR, koos hij voor de educatieve mogelijkheden van film en tv en pionierde aan de Universiteit Twente met onderwijsprogramma's. In 1986 kreeg hij een aanstelling als docent Audio-visuele Communicatie aan de Universiteit Utrecht. Later vestigde hij zich als zelfstandig producent van documentaires op de gebieden kunst en geschiedenis.

[Nederlandse krijgsmacht - officieren stafpersoneel en manschappen Nieuw Guinea - Cornelis Dirk Maaswinkel](#)

Samenvatting

Van begin 1942 tot midden augustus 1945 vonden in Azië meer dan 200 slooptransporten plaats van geallieerde krijgsgevangenen. Daarbij werden ruim 150.000 inschepingengeregistreerd. Om hoeveel krijgsgevangenen het precies ging, is moeilijk vast te stellen. Velen zaten op meerdere transporten. Duidelijk is wel dat op die reizen meer dan 15.000 krijgsgevangenen het leven lieten. Hoe en waardoor, daarover bestaan hardnekkige misverstanden. Ik zal me daarbij beperken tot de transporten naar Japan een route waarop de meeste slachtoffers vielen.

[Hell Ships naar Japan](#)

André Schram is in 1948 geboren en opgegroeid in Den Helder. Na de middelbare school en een universitaire opleiding volgde in 1974 een promotie met een proefschrift op het gebied van erfelijk aangeboren aandoeningen. De jaren erna werden doorgebracht binnen universiteiten, TNO en het bedrijfsleven. In 1996 volgde de benoeming tot hoogleraar 'Toegepaste Biologie' aan de Universiteit van Amsterdam en kort daarna de benoeming tot decaan van de Faculteit Biologie binnen dezelfde universiteit. Na het emeritaat in 2010 volgde een periode met beta-onderwijs binnen het VO en tot op heden gastonderwijs in Nederland en Japan op het gebied van de Tweede Wereldoorlog/Azië. Naast genoemde activiteiten werd binnen diverse stichtingen en organisaties bestuurswerk verricht.

Samenvatting

Het verhaal geeft een impressie van het onderwijs dat gegeven wordt aan leerlingen van het voortgezet onderwijs. Het behandelt de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog/Azië aan de hand van het verhaal van Johan, een jonge marineman die gedurende de Tweede Wereldoorlog drie jaar als krijgsgevangene in Nagasaki/Japan heeft vastgezeten. Hij heeft de val van de atoombom meegemaakt en overleefd. Het betekende voor hem de weg naar hernieuwde vrijheid en tegelijkertijd voor anderen een vreselijk lot. In 2015 is een gedenksteen onthuld ter nagedachtenis aan alle krijgsgevangenen die samen met Johan in het kamp Fukuoka-2 hebben vastgezeten. Het belang van het herdenken en het doorgeven van de geschiedenis wordt behandeld aan de hand van het verhaal van Johan.

De eerste keer dat **Michiel Scharzenberg** echt in aanraking kwam met het oorlogsverleden van Nederlands-Indië was toen hij in 2001 bij de Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR) kwam te werken. Hij was in Leiden afgestudeerd in Geschiedenis. Een van de belangrijkste verificatiebronnen kwam uit het Oorlogsarchief van het Nederlandse Rode Kruis. Toen daar in 2005 een vacature vrijkwam, greep hij die kans en werkte daar tot de overdracht van het archief aan het Nationaal Archief in 2020. Thans is hij verbonden aan het Haags Gemeentearchief. In zijn vrije tijd werkt hij aan drie boeken: over de Birma-Siam Spoorweg, de RAPWI en AFNEI.

Samenvatting

Net zoals ongeveer 45.000 anderen geraakte Hendrik van Aagten in maart 1942 in krijgsgevangenschap. Bij de bevrijding bevond hij in kamp Tokio 16 Kanose. Aan de hand van krijgsgevangenenkaarten en -lijsten bij het Nationaal Archief wordt het administratieve spoor naar hem, door Singapore, Thailand en verschillende kampen in Japan gevolgd. Daarbij worden andere openbare bronnen betrokken. Binnen het tijdsbestek wordt ook de context geschetst, zowel van de Japanse administratie en motivatie als de terugreis via Manilla in de Filipijnen.

Uw ideeën voor nieuwe onderwerpen worden zoals altijd zeer gewaardeerd. U kunt die vermelden op het formulier Publieksonderzoek dat met het programma op uw stoel ligt.